

Examenreglement Landstede Groep VO

Schooljaar 2022-2023

VMBO, HAVO, VWO

Op 29 september 2022 is er met het examenreglement VO ingestemd door de MR
Op 21 november 2022 is het examenreglement VO aangepast aan de hand van een kabinetsbesluit
Op 23 maart 2023 heeft de MR ingestemd met een wijziging van artikel 6.9.8. van het examenreglement VO

Versie: 2.0

Datum: juni 2022

Voorwoord

Beste leerling, ouder/verzorgende, medewerker en overige betrokkenen bij de eindexaminering,

In dit document is het examenreglement beschreven. In het examenreglement vind je alle spelregels die gelden bij schoolexamens en centrale examens. Daarnaast wordt uitgelegd hoe bij problemen bezwaar kan worden gemaakt. Dit examenreglement geldt voor alle afdelingen van alle leerjaren voor de VO scholen van Landstede Groep in schooljaar 2022/2023. Omdat vanuit de wet en regelgeving regels kunnen veranderen, wordt het examenreglement per schooljaar vastgesteld. Het is daarom belangrijk om naar het examenreglement van het huidige leerjaar te kijken. Vanwege de leesbaarheid van het document is gekozen voor de mannelijke persoonsvorm, overal waar in het document 'hij' staat geschreven, kan ook 'zij' worden gelezen.

Het examenreglement bestaat uit twee delen: deel A en deel B.

- Deel A is het deel wat voor alle scholen geldt van Landstede Groep. In dit deel is beschreven wat de algemene regels zijn, wat de taken van een examencommissie zijn, wat de regels en werkwijze van het centraal examen zijn en de regels zijn bij het bepalen van de uitslag, herkansing en diplomering.
- Deel B gaat over het schoolexamen, waarbij per school andere regels kunnen gelden. |

Op 21 november heeft het kabinet besloten om de regels voor het examen aan te passen. Daarom zijn er een aantal wijzigingen in het examenreglement. Dit zijn de volgende onderdelen:

- 1.2.8. Examenreglement
- 3.1. Tijdvakken en examendata.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
DEEL A.....	5
1. Algemene bepalingen.....	5
1.1. Begrippenlijst	5
1.2. Examenreglement.....	6
1.3. Toelating tot het eindexamen	6
1.4. Afnemen eindexamen.....	6
1.5. Examenprogramma	7
1.6. Indeling eindexamen; profielwerkstuk.....	7
1.7. Mogelijkheden vakkenkeuze.....	7
1.8. Onregelmatigheden	7
1.9. Procedure voor het indienen van klachten, bezwaar en beroep	8
2. Examencommissie.....	9
2.1. Taken en bevoegdheden van de examencommissie	9
2.2. Benoeming en samenstelling van de examencommissie.....	9
3. Centraal examen	10
3.1. Tijdvakken en examendata.....	10
3.2. Verhinderende deelname centraal examen	10
3.3. Regels bij het centraal examen	10
3.4. Bewaren examenwerk	11
3.5. Inzien examenwerk.....	11
4. Uitslag, herkansing en diplomering.....	12
4.1. Bepaling eindcijfer en beoordeling.....	12
4.2. Vaststelling uitslag	12
4.3. Uitslagregels	12
4.4. Bekendmaking uitslag.....	13
4.5. Herkansing centraal examen.....	13
4.6. Diploma en cijferlijst.....	14
4.7. Cum laude regeling.....	14
5. Overige bepalingen	16
5.1. Afwijking wijze van examineren	16
5.2. Spreiding voltooiing eindexamen.....	16
5.3. Examen op hoger niveau en terugvaloptie	17
5.4. Eindexamen in eerder leerjaar.....	17

DEEL A

1. Algemene bepalingen

1.1. Begrippenlijst

Begrip	Toelichting
Bevoegd gezag	Het College van Bestuur van Landstede Groep.
Centraal examen	Het deel van het eindexamen dat centraal wordt afgenomen.
College voor toetsen en examens (CvTE)	Zelfstandig bestuursorgaan, namens de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit en het niveau van de centrale examens en toetsen in Nederland.
Commissie van Beroep	Een onafhankelijke commissie, ingesteld door het bevoegd gezag, die het beroep behandelt dat door een kandidaat is ingesteld tegen een uitspraak van de directeur.
CSPE	Centraal schriftelijk en praktisch examen in een beroepsgericht programma.
Deelexamens	Een examen in één van de door het eindexamen voorgeschreven vakken.
Digitaal examen	Een vorm van het centraal examen in één of meer vakken met gebruikmaking van de daartoe door het College voor Toetsen en Examens beschikbaar gestelde programmatuur.
Directeur	De eindverantwoordelijke directeur of rector van een school, benoemd door het bevoegd gezag.
Eindexamen	Een afsluitend examen in de vakken die vermeld zijn in het WVO 2020 of naar het Uitvoeringsbesluit WVO 2020. Het eindexamen bestaat uit een schoolexamen en voor de meeste vakken een centraal examen.
Examencommissie	Door het bevoegd gezag benoemde commissie die verantwoordelijk is voor de borging van de kwaliteit van schoolexaminering en het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen.
Examendossier	Het geheel van de onderdelen van het schoolexamen, zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm. Het examendossier voor het vmbo omvat tevens de resultaten die de leerling heeft behaald voor de vakken, bedoeld in artikel 3.11, tweede lid, van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, van dat besluit, voor zover in die vakken geen eindexamen is afgelegd.
Examenstof	De stof die een kandidaat moet bestuderen voor een bepaald examen.
Examinator	Degene die de eindexamens afneemt.
Herkansing	Het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen.
Handelingsdeel	Van een schoolexamen is een kleine of grote opdracht die voldoende moet worden afgerond
Inspectie	De Onderwijsinspectie, bedoeld in artikel 1b van de Wet op het onderwijstoezicht.
Kandidaat	Eenieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deelexamens wordt toegelaten.
Landstede Groep	De samenwerking tussen de volgende rechtspersonen die wordt aangeduid met "Landstede Groep": Stichting Bestuur Landstede Groep, Stichting Landstede, Stichting Agnieten College/De Boog, Stichting Ichthus College, Stichting Vechtdal College, Stichting CVMBO Harderwijk e.o.
Praktische opdrachten	Opdrachten die niet schriftelijk zijn en die dienen om vaardigheden te toetsen en worden beoordeeld met een cijfer.

Begrip	Toelichting
Profielwerkstuk	Een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
PTA: Programma van Toetsing en Afsluiting	In dit programma staat een omschrijving van de inhoud van de toetsen, van de wijze waarop getoetst wordt, de beoordeling en de weging ervan.
School	Een van de bij Landstede Groep aangesloten VO-scholen.
Schoolexamen	Het deel van het eindexamen dat door de school opgesteld wordt en plaatsvindt op de eigen school/locatie volgens het door het bevoegd gezag vastgestelde Programma van Toetsing en Afsluiting.
Examensecretaris	Het personeelslid van een school die door de directeur is aangewezen als examensecretaris.
Toets	Een toets met (digitale) schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten of een praktische opdracht, tenzij anders blijkt.

1.2. Examenreglement

1. Het examenreglement is opgesteld met inachtneming van het Wet voortgezet onderwijs 2020 of het Uitvoeringsbesluit WVO 2020. Het wordt jaarlijks op voorstel van de examencommissie vastgesteld door het bevoegd gezag.
2. Deel A van het examenreglement is ter instemming voorgelegd aan de GMR van de school.
3. Deel B van het examenreglement is ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad van de school.
4. Het examenreglement wordt door de directeur van de school jaarlijks vóór 1 oktober toegezonden aan de inspectie en gedeeld met de kandidaten.
5. Iedereen die betrokken is bij de uitvoering van dit examenreglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of kan vermoeden, is verplicht tot geheimhouding daarvan.
6. In alle gevallen waarin dit examenreglement niet voorziet, beslist de directeur.
7. In geval regels van deze regeling in tegenspraak zijn met wet- en regelgeving, geldt de wet dan wel de regelgeving.
8. De wijziging van het examenreglement is goedgekeurd door het bevoegd gezag en de medezeggenschapsraad is van het addendum in kennis gesteld.

1.3. Toelating tot het eindexamen

1. De leerlingen van de school worden door het bevoegd gezag in de gelegenheid gesteld ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Het bevoegd gezag kan kandidaten die niet als leerling aan de school zijn ingeschreven, onder voorwaarden, toelaten tot het eindexamen.

1.4. Afnemen eindexamen

1. De directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
2. De directeur wijst één of meer van de personeelsleden van de school aan tot e.
3. De taken van de examensecretaris zijn in ieder geval;
  - a. Het ondersteunen van de directeur bij het organiseren en afnemen van het eindexamen;
  - b. Het ondersteunen van de directeur bij de uitvoering van het examenreglement en het PTA;
  - c. Het verstrekken van overzichten van de schoolexamenresultaten;
  - d. Het (samen met de directeur) tekenen van de overzichten en de eindbeoordeling van het schoolexamen;
  - e. Het (samen met de directeur) vaststellen van de uitslag van het eindexamen;
  - f. Het (samen met de directeur) tekenen van de diploma's en cijferlijsten.

4. De taakbeschrijving van de examensecretaris is vastgesteld door de directeur van de school.

1.5. Examenprogramma

1. Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stelt, behalve voor door het bevoegd gezag vast te stellen vakken die onderdeel zijn van het eindexamen, voor elk van de schoolsoorten en leerwegen examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
  - a. een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak, en
  - b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt.
2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.

1.6. Indeling eindexamen; profielwerkstuk

1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen of uit beide. Deelname aan alle toetsen van het eindexamen is verplicht.
2. Het centraal examen kan bestaan uit een centraal schriftelijk examen, een combinatie van een centraal schriftelijk examen en een centraal praktisch examen (CSPE) en een landelijk flexibel en digitaal examen (af te leggen op de computer) dat in de plaats komt van het centraal schriftelijk examen.
3. Zie voor mogelijke toetsvormen van het schoolexamen artikel 6.2.
4. Het eindexamen havo en vmbo omvat voor kandidaten die geen eindexamen afleggen in het vak wiskunde een schoolexamen rekenen. Het cijfer voor het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de uitslagbepaling.
5. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo kan, indien van toepassing, een maatschappelijke stage omvatten.
6. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo, voor zover het betreft de theoretische leerweg of de gemengde leerweg, omvat mede een profielwerkstuk.
7. Het profielwerkstuk in het vwo en havo heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur of meer voor vwo en 320 uur of meer voor havo.
8. Het profielwerkstuk in het vmbo heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.
9. Zie voor de school-specifieke eisen met betrekking tot de uitvoering van het profielwerkstuk en de vakken waarop het betrekking kan hebben, bijlage C.

1.7. Mogelijkheden vakkenkeuze

1. De kandidaten kiezen, rekening houdend met hoofdstuk II van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 en bijlage B van dit examenreglement, in welke vakken zij eindexamen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen, al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen, in de gelegenheid heeft gesteld zich op het eindexamen in die vakken voor te bereiden. Indien sprake is van samenwerking tussen scholen, is artikel 2 van het Besluit samenwerking VO-BVE van toepassing.
2. De kandidaten kunnen, voor zover het bevoegd gezag hen dat toestaat, in extra vakken eindexamen afleggen. Dit geldt niet voor vakken die overeenkomen met vakken die onderdeel zijn van het eindexamen waarop deze extra vakken een aanvulling zijn.

1.8. Onregelmatigheden¹

1. Wanneer er sprake is van een vermoeden van een onregelmatigheid, dient de directeur de kandidaat eerst te horen voordat een maatregel genomen wordt.

---

¹ Enkele voorbeelden van onregelmatigheden zijn: te laat komen, afwezigheid zonder geldige reden, fraude (bijvoorbeeld spieken of plegen van plagiaat), niet op tijd inleveren van een praktische opdracht, praten tijdens het examen, etc.

2. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen of deeleindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
3. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen.
  - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen,
  - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
4. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
5. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de commissie van beroep.
6. In overeenstemming met artikel 2.64 van de Wet voortgezet onderwijs 2020 wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de Commissie van Beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen of deeleindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de het tweede lid, onder e, laatste volzin. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

1.9. Procedure voor het indienen van klachten, bezwaar en beroep

1. De procedure voor de behandeling van klachten met betrekking tot het eindexamen staan beschreven in het huishoudelijk reglement van de examencommissie van de school.
2. Indien een kandidaat een klacht heeft over een onderdeel van het examen, dan dient de kandidaat zijn klacht binnen vijf werkdagen bij de betrokken examiner/beoordelaar kenbaar te maken. De betrokken examiner/beoordelaar beslist binnen 10 werkdagen op de klacht.
3. Een kandidaat kan bezwaar aantekenen binnen 5 dagen bij de directeur na de beslissing van de betreffende examiner/beoordelaar over zijn klacht. De examencommissie adviseert de directeur en de directeur neemt een beslissing na de examiner/beoordelaar en de kandidaat te hebben gehoord binnen 10 werkdagen na de datum van het indienen van het bezwaar.
4. Een kandidaat kan tegen een uitspraak van de directeur over zijn bezwaar beroep aantekenen bij de Commissie van Beroep.
5. Landstede Groep heeft een apart '[Reglement Commissie van Beroep voor Examens van Landstede Groep](#)', welke is gepubliceerd op www.landstedegroep.nl onder formele documenten .
6. In artikel 5 van het Reglement Commissie van Beroep voor Examens staat de procedure die kandidaten dienen te volgen voor het maken van bezwaar en beroep met betrekking tot het eindexamen dan wel ordemaatregelen.
7. In artikel 3 van voornoemd reglement staat de samenstelling van de Commissie van Beroep beschreven.
  - a. De Commissie van Beroep bestaat uit een even aantal gewone leden en evenveel plaatsvervangende leden, een voorzitter, tevens lid, en een plaatsvervangend voorzitter.
  - b. Leden (van het personeel) van het College van Bestuur/Landstede Groep, alsmede ouders/voogden/verzorgers en leerlingen/studenten/deelnemers van Landstede Groep en

- de vertrouwenspersoon binnen Landstede Groep kunnen geen zitting hebben in de Commissie van Beroep.
- c. De Commissie van Beroep wordt ondersteund door een secretaris die eveneens is aangewezen door het College van Bestuur.
8. Het indienen van een bezwaar of beroep kan digitaal worden ingediend bij de Commissie van Beroep voor Examens via het emailadres klachtenmeldpunt@landstedegroep.nl

2. Examencommissie

2.1. Taken en bevoegdheden van de examencommissie

1. De examencommissie heeft de volgende taken en bevoegdheden:
  - a. het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering (procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van de school en passend bij het afsluitende karakter van het schoolexamen);
  - b. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen;
  - c. het behandelen van verzoeken en klachten met betrekking tot het schoolexamen;
  - d. het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een examenreglement en een PTA voor het bevoegd gezag.
2. De d stelt in een huishoudelijk reglement de werkwijze en de uitvoering van de taken en bevoegdheden vast, zoals bedoeld in het eerste lid, en de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.
3. De examencommissie stelt jaarlijks een jaarevaluatie op waarin de volgende onderdelen zijn opgenomen:
  - a. de bevindingen bij het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering;
  - b. evaluatie van de kwaliteit van de schoolexaminering en een advies over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
4. De examencommissie verstrekt het huishoudelijk reglement en de jaarevaluatie aan het bevoegd gezag, aan de directeur en aan de examensecretaris van de school.
5. Als een kandidaat bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een lid van de examencommissie is betrokken, neemt het betrokken lid geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.

2.2. Benoeming en samenstelling van de examencommissie

1. Het bevoegd gezag van Landstede Groep:
  - a. stelt een examencommissie in voor elke door de school verzorgde schoolsoort of groep(en) van schoolsoorten.
  - b. benoemt de leden van de examencommissie voor een looptijd van twee schooljaren.
  - c. draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie.
2. De examencommissie heeft een oneven aantal leden en tenminste drie leden.
3. Ten minste één lid van de examencommissie is als docent verbonden aan de schoolsoort of groep van schoolsoorten waarvoor de examencommissie is ingesteld.
4. Leden van het bevoegd gezag worden niet benoemd tot lid van de examencommissie.
5. De volgende personen kunnen niet worden benoemd tot lid van de examencommissie:
  - a. leden van het bevoegd gezag;
  - b. de directeur van een school;
  - c. leden van de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad van de school;
  - d. leerlingen en hun wettelijke vertegenwoordigers.

3. Centraal examen

3.1. Tijdvakken en examendata

1. Het centraal examen wordt in principe afgenomen in het laatste leerjaar. Een uitzondering hierop zijn de CSPE, welke ook in het voorlaatste schooljaar kunnen worden afgenomen.
2. Het centraal examen wordt afgenomen in twee tijdvakken, het eerste tijdvak (11 mei 2023 tot en met 30 mei 2023) en het tweede tijdvak (19 juni 2023 tot en met vrijdag 30 juni 2023). Het eerste en tweede tijdvak worden afgenomen in het laatste leerjaar.
3. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het CvTE.
4. In afwijking van lid 2 geldt voor de CSPE en de digitale centrale examens geen eerste en tweede tijdvak, maar een door het CvTE aangewezen examenperiode (maandag 3 april 2023 tot en met vrijdag 21 juli 2023).
5. De directeur stelt de kandidaten tijdig op de hoogte van de data en de tijdstippen waarop het centraal examen zal plaatsvinden.

3.2. Verhindering deelname centraal examen

1. Als een kandidaat om een geldige reden, beoordeeld door de directeur, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, krijgt hij de mogelijkheid om in het tweede tijdvak het centraal examen alsnog te voltooien. Dit voor maximaal twee toetsen per dag.
2. In afwijking van lid 1 geldt voor de CSPE en de digitale centrale examens dat de kandidaat op een door het bevoegd gezag bepaald tijdstip de mogelijkheid tot voltooien krijgt.
3. Als een kandidaat in het tweede tijdvak ook verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak of examenperiode voor het CSPE en digitale centrale examens niet kan afronden, krijgt hij de mogelijkheid om in het derde tijdvak ten overstaan van het CvTE zijn eindexamen te voltooien.
4. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk via de directeur aan bij het CvTE.
5. Afwezigheid zonder geldige reden is een onregelmatigheid, waarbij de regels gelden uit artikel 1.8 uit dit examenreglement.
6. Als een kandidaat tijdens een centraal examen ziek wordt, wordt het protocol uit het document 'Protocollen Centrale Examens voorgezet onderwijs' van de VO-raad gevolgd.

3.3. Regels bij het centraal examen

1. Voor aanvang van het centraal examen worden kandidaten schriftelijk op de hoogte gesteld van regels en procedures tijdens het centraal examen.
2. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen over de opgaven gedaan. Mededelingen van het CvTE zijn hier een uitzondering op.
3. De directeur is er voor verantwoordelijk dat er voldoende toezicht is bij het centraal examen.
4. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten. De eindtijd blijft gelijk aan de oorspronkelijke eindtijd.
5. Het centraal examen mag niet met potlood gemaakt worden (uitgezonderd tekeningen en grafieken).
6. Tassen, jassen e.d. moeten buiten het lokaal waar de examens plaatsvinden (hierna: "de examenruimte") blijven.
7. Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. Het is verboden communicatiemiddelen (zoals smartphones, laptops of tablets) en horloges mee te nemen de examenruimte in. Toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen worden voorafgaand aan het examen gecontroleerd. Zie voor een overzicht van de toegestane hulpmiddelen, bijlage A.
8. Een kandidaat mag niet zonder toestemming van degenen die toezicht houden, uit de examenruimte gaan.
9. Kandidaten mogen, na inlevering van het gemaakte werk en de opgaven, de examenruimte niet eerder verlaten dan vanaf één uur na de opening van het centraal examen.
10. Gedurende het laatste kwartier van het centraal examen verlaat, om onnodige ordeverstoring te voorkomen, niemand de examenruimte.

11. Alle aan de kandidaten voorgelegde opgaven en (klad)papieren voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van het centraal examen.
12. Gemaakt werk dat de examenruimte heeft verlaten, mag niet meer worden ingeleverd. Het mag niet meer door de examiner(s) worden ingenomen.
13. Een kandidaat, die gemaakt werk en opgaven heeft ingeleverd en de zaal heeft verlaten, mag niet meer worden toegelaten, ook niet wanneer hij buiten de examenruimte constateert, dat hij niet alle opgaven heeft gemaakt.
14. Deelname aan het centraal examen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.

3.4. Bewaren examenwerk

1. Het werk van het centraal examen wordt ten minste 6 maanden na uitslagbepaling bewaard door de directeur.
2. Een door de directeur en de examensecretaris ondertekend exemplaar van de opgave wordt ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag in het archief van de school bewaard.
3. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.

3.5. Inzien examenwerk

1. Het (digitale) schriftelijk werk van het centraal examen kan met toestemming van de directeur door de kandidaat worden ingezien. Het examenwerk mag niet worden gekopieerd of gefotografeerd, in bijzondere gevallen kan de directeur besluiten een uitzondering te maken. Ook mogen er geen aantekeningen worden gemaakt. Het werk blijft eigendom van de school en mag door de kandidaat niet worden meegenomen buiten de voor het inzien aangewezen ruimte.
2. Als door het inzien van het examenwerk blijkt dat er een verkeerd aantal punten is toegekend, worden de directeur en de examensecretaris hiervan direct op de hoogte gesteld door de medewerkers van de school die bij het inzien aanwezig waren. Deze vertegenwoordigers doen geen uitspraak over het gevolg van de constatering dat er mogelijk een onjuiste score is toegekend. Bij het inzien kan worden ontdekt dat een score zowel te hoog als te laag is vastgesteld, waardoor een cijfer als gevolg daarvan zowel naar boven als naar beneden kan worden bijgesteld.

4. Uitslag, herkansing en diplomering

4.1. Bepaling eindcijfer en beoordeling

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De directeur bepaalt het eindcijfer voor een vak dat wordt afgesloten met een centraal examen op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma 49 of minder zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond.
3. Als een vak alleen een schoolexamen kent, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

4.2. Vaststelling uitslag

1. De directeur en de examensecretaris stellen in geval van een eindexamen de uitslag vast met inachtneming van artikel 4.3 uit dit examenreglement.
2. Indien dat nodig en mogelijk is om de kandidaat te laten slagen, betrekken zij van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen echter een eindexamen te vormen als bedoeld in hoofdstuk II van het Wet voortgezet onderwijs 2020.

4.3. Uitslagregels

vmbo

1. De kandidaat die eindexamen van een leerweg in vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - i. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
    - ii. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
    - iii. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
  - d. hij voor geen van de onderdelen genoemd in artikel 3.35 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
  - e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald; en
2. als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald. In aanvulling op het eerste lid wordt in vmbo gemengde leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak (combinatiecijfer). De samenstelling van het combinatiecijfer wordt, indien van toepassing, toegelicht onder artikel 6.4 van dit examenreglement.
3. In aanvulling op het eerste lid geldt tevens dat in vmbo bb/kb het combinatiecijfer van de vier beroepsgerichte keuzevakken in de slaag- / zakregeling te allen tijde meetelt als één cijfer (combinatiecijfer). De samenstelling van het combinatiecijfer wordt, indien van toepassing, toegelicht onder artikel 6.4 van dit examenreglement.
4. In afwijking van het eerste lid, is de kandidaat die het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg heeft afgelegd ter afsluiting van een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de Wet op het voortgezet onderwijs geslaagd indien:

- a. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 6 of meer heeft;
- b. hij voor het profielvak als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
- c. hij als eindcijfer, bedoeld in het derde lid, 6 of meer heeft behaald.

Indien de vakken waarin examen is afgelegd, tezamen een eindexamen vormen van de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 2.103 van de Wet voortgezet onderwijs 2020, zijn het eerste en derde lid van overeenkomstige toepassing.

havo en vwo

5. De kandidaat die eindexamens vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij: voor een van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, B of C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak/de andere vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - i. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    - ii. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
    - iii. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
    - iv. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
  - d. geen van de eindcijfers van de vakken die gezamenlijk het combinatiecijfer vormen lager is dan 4.
  - e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
6. Bij de uitslagbepaling volgens het vierde lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak (combinatiecijfer), voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk. Het bevoegd gezag kan daaraan onder de voorwaarden zoals genoemd in artikel 3.34 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 toevoegen: literatuur, ANW, godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs. De samenstelling van het combinatiecijfer wordt, indien van toepassing, toegelicht onder artikel 6.4.

4.4. Bekendmaking uitslag

1. Zodra de uitslag volgens artikel 4.2 is vastgesteld, maakt de directeur deze samen met de eindcijfers schriftelijk aan iedere kandidaat bekend, onder mededeling van wat in artikel 4.5 staat vermeld. De in de eerste zin bedoelde uitslag is de definitieve uitslag als artikel 4.5, eerste lid, van dit examenreglement niet wordt toegepast.

4.5. Herkansing centraal examen

1. De kandidaat heeft het recht om voor één vak van het eindexamen waarin hij al centraal examen heeft afgelegd, in het tweede of, indien artikel 3.2.3. van toepassing is, derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen. Bij het eindexamen van de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg heeft de kandidaat het recht, bedoeld in de eerste zin, om ook het CSPE te herkansen. De herkansing van het CSPE bestaat uit het opnieuw afleggen van deze toets of van één of meer

- onderdelen daarvan. De kandidaat heeft het recht, bedoeld in de eerste volzin, alleen indien op grond van artikel 4.4. de eindcijfers zijn bekendgemaakt.
2. De kandidaat meldt bij de directeur schriftelijk dat hij gebruik wil maken van de recht op herkansing zoals beschreven in het eerste lid. Dit dient gedaan te worden vóór een door de directeur te bepalen dag en tijdstip.
  3. Het hoogste van de cijfers gehaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
  4. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld volgens de uitslagregels en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat meegedeeld.
  5. Het eerste tot en met het vierde lid van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

4.6. Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
  - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen,
  - b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk,
  - c. voor vmbo het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk,
  - d. de beoordeling van het vak lichamelijke opvoeding in vwo en havo,
  - e. de beoordeling van het kunstvak en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van de leerweg in vmbo,
  - f. de beoordeling van de maatschappelijke stage, indien:
    - i. de maatschappelijke stage is beoordeeld met «voldoende» of «goed»;
    - ii. deze tenminste de duur heeft gehad van 30 uren,
  - g. de eindcijfers voor de examenvakken met inbegrip van het cijfer bepaald op grond van artikel 3.34 en 3.35 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020,
  - h. de uitslag van het eindexamen.
  - i. het cijfer voor het schoolexamen rekenen voor kandidaten zonder het vak wiskunde wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken. Op het diploma vmbo is in elk geval de leerweg vermeld die bij de uitslag is betrokken.
3. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
4. De directeur en de examensecretaris tekenen de diploma's en de cijferlijsten.
5. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen vmbo afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor één of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
  - a. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en
  - b. het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met “goed” of “voldoende”.

4.7. Cum laude regeling

1. Een kandidaat is cum laude geslaagd voor het eindexamen vwo als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
    - i. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 4.3 van dit examenreglement, en de vakken van het profieldeel, en

- ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
  - b. ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond artikel 4.3.
2. Een kandidaat is cum laude geslaagd voor het eindexamen havo als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
    - i. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 4.3 van dit examenreglement, en de vakken van het profieldeel, en
    - ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
  - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 4.3.
3. Een kandidaat is cum laude geslaagd voor het eindexamen vmbo theoretische leerweg als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
    - i. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
    - ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
  - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 4.3 van dit examenreglement.
4. Een kandidaat is cum laude geslaagd voor het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg of kaderberoepsgerichte leerweg als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van:
    - i. de eindcijfers voor het profielvak en de twee algemene vakken van het profieldeel, en
    - ii. het eindcijfer berekend op grond van artikel 4.3 van dit examenreglement, en
  - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 4.3.
5. Een kandidaat is cum laude geslaagd voor het eindexamen vmbo gemengde leerweg als zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
    - i. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
    - ii. het algemene vak uit het vrije deel of het eindcijfer berekend op grond van artikel 4.3 van dit examenreglement, en
  - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 4.3.

5. Overige bepalingen

5.1. Afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, onder voorwaarde dat aan de overige bepalingen van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 en de Wet voortgezet onderwijs 2020 wordt voldaan. De directeur doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
  - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld,
  - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
  - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
  - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
  - b. het vak Nederlandse taal;
  - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
5. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

5.2. Spreiding voltooiing eindexamen

1. Als een kandidaat door langdurige ziekte of bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheden, niet in staat is geweest om het onderwijs in alle eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, kan het bevoegd gezag, de inspectie gehoord, toestaan dat een kandidaat het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar aflegt. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. Artikel 4.5, eerste tot en met het vierde lid, is van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen. Het in dat artikel bedoelde recht ontstaat in het eerste schooljaar nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
4. De directeur en de secretaris stellen op verzoek van de kandidaat de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 4.3.

5.3. Examen op hoger niveau en terugvaloptie

1. De directeur kan kandidaten de mogelijkheid bieden om één of meer vakken op een hoger niveau te volgen en af te sluiten in plaats van het niveau van de eigen leerweg. Kandidaten doen éénmaal centraal examen voor het betreffende vak. Dat wil zeggen dat ze één vak niet gelijktijdig op twee niveaus af kunnen sluiten.
2. Het niveau waarop in een vak centraal examen wordt afgelegd, is bepaald op het moment dat de school het schoolexamencijfer verstrekt aan de DUO. Voor het bepalen van het eindcijfer gelden alle regels van het overeenkomstige vak uit het hogere niveau.
3. Het diploma wordt bepaald door de vakken van het laagste niveau. Vakken die op een hoger niveau zijn afgesloten worden vermeld op de cijferlijst.
4. Wanneer een examen op een hoger niveau dan het niveau van de schoolsoort of leerweg van inschrijving niet of niet naar tevredenheid gehaald wordt in het eerste tijdvak, kan een kandidaat alsnog centraal examen afleggen op het niveau van die schoolsoort of leerweg. Deze mogelijkheid tot terugval wordt niet als een herkansing gezien, het recht op herkansing vervalt niet. Als er gekozen is voor het gebruik maken van de terugvaloptie, dan telt dat cijfer mee bij de uitslagbepaling. Het resultaat van het schoolexamen dat behaald is op het hogere niveau blijft staan en wordt onveranderd overgenomen als schoolexamencijfer van het eigen niveau.

5.4. Eindexamen in eerder leerjaar

1. In afwijking van artikel 3.1.2, kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
2. Bij toepassing van het eerste lid wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.
3. Artikel 4.4 is bij deelname in een eerder leerjaar ook van toepassing.
4. Als het eerste lid wordt toegepast, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het CvTE.
5. Als een kandidaat in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

DEEL B – Schoolexamen
Vechtdal College Hardenberg

September 2022

6. Schoolexamen

6.1. *Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)*

1. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een PTA vast, dat in elk geval betrekking heeft op het huidige schooljaar.
2. In het PTA staat per vak aangegeven:
  - a. welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst,
  - b. de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen,
  - c. de wijze waarop het schoolexamen wordt afgenomen
  - d. de periodes waarin het schoolexamen wordt afgenomen,
  - e. welke toetsen van het schoolexamen te herkansen zijn,
  - f. wat de weging van een toets is binnen het schoolexamen van een vak,
  - g. de berekening hoe het cijfer voor het schoolexamen van een vak tot stand komt.
3. Het programma van toetsing en afsluiting wordt door de directeur voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie en wordt voor de kandidaten op de website van de betreffende locatie gepubliceerd.
4. Als het schoolexamen een praktische opdracht is, moet dit verplicht voor of op de deadline ingeleverd zijn.

6.2. *Inrichting schoolexamen*

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier.
2. Het schoolexamen strekt zich uit over alle vakken, waarin de kandidaat eindexamen aflegt en wordt ingericht volgens hetgeen wat per vak in het PTA is aangegeven.
3. Kandidaten zonder het vak wiskunde leggen een schoolexamen rekenen af. Dit schoolexamen wordt voor havo/vwo in het voorlaatste schooljaar afgelegd en voor vmbo in het examenjaar. De inrichting staat opgenomen in het PTA.
4. Het schoolexamen begint voor het vmbo in leerjaar 3, voor het havo in leerjaar 4 en voor het vwo in leerjaar 4 en wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen, bedoeld in artikel 3.1.2.
5. De vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld, moeten uiterlijk 10 dagen voor aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen zijn afgesloten.
6. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
7. Het schoolexamen kan bestaan uit een: toets in toetsweek, toets tijdens vakles, toets volgens rooster, praktische opdracht, mondeling, luistertoets, handelingsdeel, PVB (Proeve van Bekwaamheid).
8. Deelname aan het centraal examen is pas mogelijk als zowel de becijferde als niet-becijferde onderdelen van alle vakken van het schoolexamen zijn afgerond.

6.3. *Regels bij het schoolexamen*

1. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten. Als een kandidaat na een half uur te laat komt geldt dit als verhindering, hiervoor gelden de regels uit artikel 6.8.
2. Een kandidaat in havo/vwo die het praktisch werk niet inlevert voor de deadline, mag de praktische opdracht tot uiterlijk 5 dagen na de deadline nog inleveren ten koste van een

herkansing. Als een kandidaat in vmbo het praktisch werk niet inlevert voor de deadline, meldt de vakdocent dit bij de teamleider en neemt hij contact op met de ouders van de kandidaat. Er wordt een nieuwe deadline vastgesteld.

Als de kandidaat (vmbo/havo/vwo) voor de gestelde tweede deadline het praktisch werk niet inlevert geldt dit als een verhindering. Hiervoor gelden de regels uit artikel 6.8.

3. Het werk mag niet met potlood gemaakt worden (uitgezonderd grafieken en tekeningen).
4. Digitaal gemaakte toetsen worden geprint of opgeslagen en bewaard door de vakdocent.
5. De vakdocent meldt tijdig via de jaarplanner aan de kandidaat welke hulpmiddelen zijn toegestaan bij een schoolexamen.
6. Tassen, jassen e.d. mogen niet in de examenruimte aanwezig zijn.
7. Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. Het is verboden communicatiemiddelen (w.o. mobieltjes) mee te nemen de examenruimte in, ook een horloge is niet toegestaan. Toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen kunnen voorafgaand aan het examen worden gecontroleerd.
8. De opgaven en uitwerkingen van een toets voor het schoolexamen worden door de kandidaat ingeleverd bij de aanwezige surveillant.
9. De bijlagen waarop een antwoord moet worden ingevuld, dienen in het overige werk te worden gesloten. Indien het werk uit meerdere papieren bestaat, dienen deze in elkaar gestoken te worden ingeleverd.
10. Een kandidaat, die gemaakt werk en opgaven heeft ingeleverd en de examenruimte heeft verlaten, mag niet meer worden toegelaten, ook niet wanneer hij buiten de examenruimte constateert, dat hij niet alle opgaven heeft gemaakt.
11. Kandidaten mogen, na inlevering van het gemaakte werk en de opgaven, de examenruimte niet eerder verlaten dan vanaf één uur na de opening van de zitting.
12. Gedurende het laatste kwartier van de zitting verlaat, om onnodige ordeverstoring te voorkomen, niemand de examenruimte.
13. Deelname aan enige toets van het schoolexamen betekent, dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.

6.4. *Beoordeling schoolexamen*

1. De cijfers voor toetsen uit het schoolexamen worden gegeven in een schaal van cijfers lopende van 1,0 tot en met 10,0. Deze cijfers worden zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk na tien werkdagen via Magister aan de kandidaat bekend gemaakt. Via de vakdocent kan een kandidaat tot uiterlijk twee schoolweken na bekend maken van de uitslag schriftelijk aangeven of het cijfer correct in Magister is verwerkt.
2. De berekening van het eindcijfer van het schoolexamen staat per vak aangegeven in het PTA. Het eindcijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.
  - o Als in een vak geen centraal examen wordt afgelegd dan is het schoolexamencijfer het eindcijfer voor het eindexamen. Is dit eindcijfer niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma minder dan 45 zijn, naar beneden afgerond en indien deze 45 of meer zijn, naar boven afgerond. Bijvoorbeeld: 5,44 wordt een 5 en 5,46 wordt een 6.
  - o Als in een vak ook centraal examen wordt gedaan, wordt het cijfer van het schoolexamen afgerond op 1 decimaal. Is het tweede decimaal een cijfer van 1 t/m 4, dan wordt het naar beneden afgerond, is het een cijfer van 5 t/m 9 dan wordt het naar boven afgerond.
3. In afwijking van het eerste lid, worden de vakken kunstvakken 1 (in het vmbo) en lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijke deel van elk profiel, beoordeeld met «voldoende» of «goed». Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de kandidaat en gebeurt op

basis van het voldoende afsluiten van de betreffende vakken, zoals blijkt uit het examendossier. Ckv(havo/vwo) wordt beoordeeld met een cijfer en maakt deel uit van het combinatiecijfer.

4. In afwijking van het eerste lid wordt voor het vmbo het profielwerkstuk beoordeeld met «voldoende» of «goed». Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkt uit het examendossier. Het profielwerkstuk in het vmbo wordt beoordeeld door ten minste twee examinatoren.
5. Het combinatiecijfer voor het atheneum en havo bestaat uit het rekenkundige gemiddelde van de vakken maatschappijleer, ckv, godsdienst en het profielwerkstuk. Het combinatiecijfer voor het gymnasium bestaat uit het rekenkundige gemiddelde van de vakken maatschappijleer, godsdienst en het profielwerkstuk. Elk van deze cijfers telt even zwaar mee. Geen van deze vakken mag een (afgerond) cijfer hebben lager dan een 4. Bij de uitslag- bepaling wordt het combinatiecijfer beschouwd als het cijfer van één vak.
6. Het combinatiecijfer voor vmbo bb en kb is het gemiddelde van de eindcijfers behaald voor de beroepsgerichte keuzevakken. Voor geen van deze keuzevakken mag afzonderlijk een eindcijfer lager dan 4 worden behaald.
7. Het combinatiecijfer voor vmbo gl is het gewogen gemiddelde van de eindcijfers voor het profielvak en de beroepsgerichte keuzevakken, waarbij het eindcijfer voor het profielvak zo vaak meetelt als er beroepsgerichte keuzevakken zijn. Als er examen is gedaan in drie keuzevakken, dan tellen die drie eindcijfers ieder één keer en het eindcijfer voor het profielvak drie keer.

6.5. *Verstreking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen*

1. Voor de start van het eerste tijdvak van het centraal examen verstrekt de directeur een overzicht met daarin, voor zover van toepassing:
  - a. de behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier;
  - b. de cijfers die de kandidaat heeft behaald voor het schoolexamen;
  - c. de beoordeling voor de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
  - d. de beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo.
2. De directeur en de examensecretaris tekenen voor verstreking van dit overzicht.
3. De kandidaat tekent voor ontvangst van dit overzicht.

6.6. *Bewaren examenwerk*

1. Het werk van het schoolexamen wordt ten minste 6 maanden na uitslagbepaling bewaard door de betreffende vakdocent.

6.7. *Inzien examenwerk*

1. Het schriftelijk werk van het schoolexamen kan door de kandidaat worden ingezien. In de meeste gevallen wordt het schriftelijk werk van het schoolexamen klassikaal besproken met de kandidaten.
2. Als door het inzien van het schoolexamenwerk blijkt dat er een verkeerd aantal punten is toegekend, wordt door de vakdocent de score aangepast. Bij het inzien kan worden ontdekt dat een score zowel te hoog als te laag is vastgesteld. Het cijfer kan alleen naar boven worden bijgesteld.

6.8. *Verhindering deelname schoolexamen*

1. Als een kandidaat door ziekte, buitengewone omstandigheden of overmacht niet in staat is aan een onderdeel van het SE deel te nemen of een werk tijdig in te leveren, dan meldt de

kandidaat, of bij minderjarigheid zijn ouders/verzorgers, dit aan de teamleider van de betreffende kandidaat. Dit melden dient zo spoedig mogelijk doch tot uiterlijk vóór de start/deadline van het SE onderdeel te gebeuren.

2. Binnen twee werkdagen na de in het eerste lid genoemde melding sturen de ouders/verzorgers/voogden van de kandidaat een door hen ondertekende verklaring met toelichting van de reden van verhindering aan de teamleider van de betreffende kandidaat. Als een kandidaat om een geldige reden – beoordeeld door de directeur – bij één of meer toetsen niet aanwezig is, wordt hem op een later tijdstip gelegenheid gegeven deze in te halen tijdens de eerstvolgende inhaalmogelijkheid.
3. Afwezigheid zonder geldige reden is een onregelmatigheid, waarbij de regels gelden uit artikel 1.8 uit dit examenreglement.
4. Als een kandidaat tijdens een toets van het schoolexamen ziek wordt stopt de kandidaat met het maken van de toets. De kandidaat krijgt de gelegenheid om het betreffende schoolexamen op een later tijdstip te maken. Het reeds gemaakte gedeelte van de toets wordt als niet gemaakt beschouwd.

6.9. *Herkansingsregeling/herexamenregeling schoolexamen*

1. De kandidaat die aan de herkansing voor enig schoolexamen wenst deel te nemen, dient daartoe zich voor de afgesproken deadline via Magister aan te melden.
2. De herkansing heeft dezelfde vorm en lengte en omvat dezelfde leerstof als de toets waarvoor de herkansing is aangevraagd.
3. De herkansing vindt plaats op een door de teamleider of examensecretaris vast te stellen datum en tijdstip.
4. Als de vmbo-kandidaat om enige geldige reden (zie artikel 6,8) verhinderd is deel te nemen aan de door hem aangevraagde herkansing, kan deze herkansing op een nader te bepalen tijdstip worden gemaakt.

Als de havo/vwo-kandidaat om enige geldige reden (zie artikel 6.8) verhinderd is deel te nemen aan de door hem aangevraagde herkansing, vervalt deze herkansingsmogelijkheid. Het resultaat dat hij voor de oorspronkelijke toets behaalde wordt definitief.

5. Van de resultaten die de kandidaat heeft behaald voor de oorspronkelijke toets en de herkansing, wordt de hoogste beoordeling vastgesteld als definitief resultaat.
6. Herkansingen mogen niet worden herkanst.
7. In VMBO-3 geldt dat er na iedere toetsweek 1 summatieve toets herkanst mag worden van de toetsen die tussen de zomervakantie en de betreffende toetsweek of tussen beide toetsweken zijn gemaakt en die herkansbaar zijn volgens de jaarplanners/pta's. Voor alle schriftelijke SE-toetsen van het beroepsgerichte programma geldt dat de docent bepaalt in overleg met de leerling of de toets wel/niet wordt herkanst, mits het behaalde resultaat veel lager is dan op grond van formatief evalueren werd verwacht.

Van de toetsen (inclusief de SE-toetsen) die in vwo-4 worden afgenomen in periode 1, 2 en 3 en die door de sectie als herkansbaar zijn aangemerkt is er per periode één herkansbaar.

Van de toetsen (inclusief de SE-toetsen) die in havo-4 en vwo-5 worden afgenomen in periode 1, 2 en 3 en die door de sectie als herkansbaar zijn aangemerkt is er per periode één herkansbaar. Iedere leerling in havo-4 en in vwo-4 en 5 heeft een extra herkansing per schooljaar en kan deze inzetten voor één van de drie perioden voor de toetsen die in die periode herkansbaar zijn. De herkansingen worden op een centraal vastgesteld moment afgenomen.

8. In het examenjaar zijn drie periodes; elke periode wordt afgesloten met een toetsweek waarin de behandelde stof wordt getoetst.

Per periode in het examenjaar kan, wanneer mogelijk, één herkansbare (schoolexamen)toets worden herkanst. Tevens is er op het moment van de derde herkansing een extra herkansing over alle herkansbare SE-toetsen in 2022-2023. Voor deze extra herkansing geldt dat een toets die al een keer eerder is herkanst niet herkanst mag worden.

Uitzondering op deze regel vormen alle schriftelijke SE-toetsen van het beroepsgerichte programma. Voor alle schriftelijke SE-toetsen van het beroepsgerichte programma geldt dat de docent bepaalt in overleg met de leerling of de toets wel/niet wordt herkanst, mits het behaalde resultaat veel lager is dan op grond van formatief evalueren werd verwacht.

9. Als er in een periode geen gebruik gemaakt wordt van het recht op herkansen, vervalt die herkansing.
10. Het bevoegd gezag kan bepalen dat de kandidaat die eindexamen of deeleindexamen in het vmbo aflegt, voor één of meer vakken het schoolexamen waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen. Het bevoegd gezag verleent dit recht in elk geval voor het vak maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de vmbo leerwegen, indien de kandidaat voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6. Het herexamen omvat door het bevoegd gezag aangegeven onderdelen van het examenprogramma.
11. Het bevoegd gezag stelt vast hoe het cijfer van het in het tiende lid bedoelde herexamen wordt bepaald. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen in een vak en bij het eerder afgelegde schoolexamen in dat vak geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

6.10. Resultaten schoolexamen

1. De resultaten van het schoolexamen komen te vervallen als de kandidaat niet wordt bevorderd of niet is geslaagd, tenzij de teamleider anders beslist. Voor vakken die in enig leerjaar, niet zijnde het laatste leerjaar, enkel door **schoolexamens geheel worden afgesloten, geldt dat de resultaten gehandhaafd mogen blijven, indien het resultaat 5.5 of hoger is en de kandidaat daarvoor schriftelijk kiest.**
2. De resultaten betreffende het schoolexamen, behaald in enig leerjaar, worden zowel aan de kandidaat als aan zijn ouders/verzorgers bekend gemaakt via Magister.
3. Voor de kandidaat die tot een leerjaar, waarover zich het schoolexamen uitstrekt, wordt toegelaten, nadat in dat leerjaar reeds schoolexamentoetsen zijn afgenomen, stelt de teamleider een regeling vast, in overleg met de betrokken docent(en) en de kandidaat.
4. Voor leerlingen in het vmbo die na het behalen van het diploma vmbo basisberoepsgerichte leerweg nog een jaar langer op het vmbo blijven om een diploma op kader niveau te behalen geldt dat het resultaat van vakken die in 4 basis al zijn afgesloten op kaderniveau blijft gelden.

6.11. Vrijstelling/ontheffing

1. Het bevoegd gezag van een school kan een kandidaat ontheffing verlenen voor het volgen van vakken zoals beschreven in artikel 3.42 en 3.43 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
2. Een kandidaat kan aanspraak maken op ontheffing, door deze schriftelijk aan te vragen bij zijn teamleider. Het bevoegd gezag geeft de inspectie kennis van de verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop deze ontheffing berust.
3. Vrijstellingen worden verleent op basis van artikel 3.42 en 3.43 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
4. Voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend bij het eindexamen geldt het volgende:
  - a. indien het betreft het eindexamen vwo of het eindexamen havo:

- i. de vakken maatschappijleer en culturele en kunstzinnige vorming waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van het bezit van een diploma havo, worden niet vermeld op de cijferlijst;
  - ii. vakken waarvoor de kandidaat is vrijgesteld op grond van artikel 9 van het Eindexamenbesluit VO of artikel 10 van het Staatsexamenbesluit VO, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
  - iii. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen havo of eindexamen vmbo waarvan deze vwo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
  - iv. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen havo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 14, achtste lid, van het Eindexamenbesluit VO, deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
  - v. andere vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer;
- b. indien het betreft het eindexamen vmbo:
- i. de vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans, drama en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel worden niet vermeld op de cijferlijst indien de kandidaat het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
  - ii. vakken waarvoor de kandidaat is vrijgesteld op grond van artikel 9 van het Eindexamenbesluit VO of artikel 10 van het Staatsexamenbesluit VO, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
  - iii. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo voor zover het betreft de kaderberoepsgerichte leerweg of de basisberoepsgerichte leerweg waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 10, negende lid, van het Eindexamenbesluit VO, deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
  - iv. vakken waarvoor de kandidaat op grond van artikel 23, achtste lid, artikel 24, zevende lid, of artikel 25, zevende lid van het Eindexamenbesluit VO, bij het eindexamen vmbo zijn vrijgesteld, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
  - v. vakken die op grond van artikel 22, achtste lid van het Eindexamenbesluit VO, zijn gekozen in aanvulling op de daar bedoelde voorgeschreven vakken, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het daarvoor behaalde cijfer;
  - vi. andere vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.

Bijlage A Toegestane hulpmiddelen centraal examen

Zie <https://www.examenblad.nl/onderwerp/hulpmiddelen-centrale-examens/2022> voor een toelichting op de specificaties van de hulpmiddelen.

Vmbo

Vak	Leerweg	Hulpmiddel
Alle vakken	Alle leerwegen	Basispakket, bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> - schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - nietmachine - geometrische driehoek - vlakgum - rekenmachine
Alle centrale examens	Alle leerwegen	Eindelijk Woordenboek Nederlands of woordenboek Nederlands-thuis taal en thuis taal-Nederlands
Fries, moderne vreemde talen	Alle leerwegen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels
Wiskunde	Alle leerwegen	<ul style="list-style-type: none"> - Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos - Roosterpapier in cm²
nask 1, nask 2	Alle leerwegen	Door CvTE goedgekeurd informatiemateriaal
muziek, dans, drama	GL, TL	Computer
cspe beroepsgericht	BB, KB en GL	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het cspe wordt elk jaar in de instructie voor de examinator meegedeeld.
Cpe beeldend	GI, tl	Informatie over de afname wordt elk jaar in de instructie voor de examinator meegedeeld.

Havo/Vwo

Vak	Hulpmiddel
Alle vakken	Basispakket, bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> - schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - nietmachine - geometrische driehoek - vlakgum - rekenmachine*
Alle centrale examens	Eindelijk Woordenboek Nederlands of woordenboek Nederlands-thuis taal en thuis taal-Nederlands
Latijn, Grieks	Latijns resp. Grieks woordenboek

Fries, moderne vreemde talen	<ul style="list-style-type: none"> - Woordenboek naar en van de doeltaal; - Bij Engels: (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels
Wiskunde A,B,C	<ul style="list-style-type: none"> - grafische rekenmachine - roosterpapier in cm²
Biologie, natuurkunde, scheikunde	Goedgekeurd informatieboek: Binas 6e editie of Sciencedata
Aardrijkskunde	Een atlas is sinds 2021 niet langer toegestaan bij het centraal examen.
Muziek, kunst (algemeen)	Computer

* Bij de vakken waar een grafische rekenmachine is toegestaan, is ALLEEN een grafische rekenmachine toegestaan. Het is een kandidaat bij die vakken niet toegestaan de beschikking te hebben over een gewone rekenmachine.

Bijlage B Keuze eindexamenvakken

Naast de vakken uit het gemeenschappelijke deel en van het profieldeel, kan de kandidaat kiezen uit de volgende eindexamenvakken in het vrije deel:

Vmbo

In Hardenberg:

In gemengd theoretische leerweg:

Keuzeprogramma (verplicht twee vakken te kiezen)

☐ Techniek	☐ Zorg en Welzijn	☐ Economie	☐ Groen
☐ Frans ☐ scheikunde ☐ Duits ☐ geschiedenis ☐ aardrijkskunde ☐ biologie ☐ economie ☐ tekenen ²⁾ ☐ handvaardigheid ²⁾	☐ Frans ☐ scheikunde ☐ Duits ☐ geschiedenis ³⁾ ☐ aardrijkskunde ³⁾ ☐ wiskunde ³⁾ ☐ economie ☐ natuurkunde ☐ tekenen ²⁾ ☐ handvaardigheid ²⁾	☐ Frans ³⁾ ☐ scheikunde ☐ Duits ³⁾ ☐ geschiedenis ☐ aardrijkskunde ☐ wiskunde ³⁾ ☐ natuurkunde ☐ biologie ☐ tekenen ²⁾ ☐ handvaardigheid ²⁾	☐ Frans ☐ scheikunde ☐ Duits ☐ geschiedenis ☐ aardrijkskunde ☐ natuurkunde ³⁾ ☐ economie ☐ biologie ³⁾ ☐ tekenen ²⁾ ☐ handvaardigheid ²⁾

²⁾ het betreft kunstvakken-2; er kan slechts één van de twee worden gekozen.

³⁾ kan niet gekozen worden in het keuzeprogramma als het als profielvak gekozen is.

Havo/Vwo

In Hardenberg:

In havo:

Cultuur en maatschappij	Economie en maatschappij	Natuur en gezondheid	Natuur en techniek
fa du ec ak kunstvak beeldend kunstvak muziek beco wa	fa du ak kunstvak beeldend kunstvak muziek beco	in ec na nlt kunstvak muziek wd* (alleen met wb)	bi in ec nlt kunstvak muziek wd* (alleen met wb)

* wd mag je hier niet kiezen, als je al voor wbd hebt gekozen

In atheneum:

Cultuur en maatschappij	Economie en maatschappij	Natuur en gezondheid	Natuur en techniek
fa du ec ak kunstvak beeldend kunstvak muziek beco wa	fa du ak kunstvak beeldend kunstvak muziek beco	fa du in ec na nlt kunstvak muziek wd* (alleen met wb)	fa du bi in ec nlt kunstvak muziek wd* (alleen met wb)

* wd mag je hier niet kiezen, als je al voor wbd hebt gekozen

In gymnasium

Cultuur en maatschappij	Economie en maatschappij	Natuur en gezondheid	Natuur en techniek
fa du la gr ec ak kunstvak beeldend kunstvak muziek beco	fa du la gr ak kunstvak beeldend kunstvak muziek beco	fa du la gr in ec na nlt kunstvak muziek wd* (alleen met wb)	fa du la gr bi in ec nlt kunstvak muziek wd* (alleen met wb)

* wd mag je hier niet kiezen, als je al voor wbd hebt gekozen

Bijlage C School-specifieke eisen profielwerkstuk

Hardenberg:

Vmbo gemengde theoretische leerweg:

- Het profielwerkstuk wordt gekoppeld aan LOB (loopbaan oriëntatie en begeleiding).
- Alle opdrachten/ verslagen worden vastgelegd in Qompas (digitaal LOB-programma).
- Het traject start eind oktober en eindigt eind maart.
- Alle leerlingen wonen verplicht minimaal 1 Open Dag bij. Tijdens deze dag voeren zij een aantal opdrachten uit.
- Alle leerlingen wonen verplicht minimaal 1 meeloopdag bij. Tijdens deze dag voeren zij een aantal opdrachten uit.
- Er is een verplichte presentatie die voor 50% bestaat uit reflectie op het proces en voor 50% op het presenteren van hun gekozen opleiding/beroep.
- We werken met een maatjes-systeem waarbij er koppels gevormd worden. Feedback en reflectie staan centraal.

Havo/vwo

Het profielwerkstuk is een onderdeel van het schoolexamen en leert je hoe je een onderzoek moet doen. Dit is een vaardigheid die je moet kunnen in het vervolgonderwijs. De onderwerpkeuze geschiedt in de maanden mei/juni in het voorexamenjaar en moet aansluiten bij een groot vak (minimaal 320 klokuren) uit je eigen vakkenpakket. T.z.t. ontvang je hierover meer informatie. Het inleveren van het eigenlijke werkstuk gebeurt in de tweede helft van november in het examenjaar. De afronding van het profielwerkstuk vindt plaats in de maand december in het examenjaar d.m.v. een presentatie.

Zittenblijvers mogen het profielwerkstuk alvast maken, mits de betreffende begeleider hier toestemming voor geeft. Zij leveren hun werkstuk in en doen hun presentatie in het voorexamenjaar. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een geheel cijfer. Dit cijfer telt mee in het combinatiecijfer. In havo-5 en in vwo-6 is het combinatiecijfer een van de cijfers, op basis waarvan vastgesteld wordt of je al of niet geslaagd bent.